

С Л О В А  
К О Р Е Н Н Ы Я,  
нужнѣйшія къ свѣденію  
для обученія татарскому языку,

собранныя въ Tobольской главной школѣ

Учишелемъ Ташарскаго языка, Софійскаго Собора  
Священникомъ *Іосифомъ Тигановымъ*,

и

Юршовскими Муллами свидѣтельствованныя.

---

ВЪ САНКТПЕТЕРБУРГѢ,  
при Императорской Академіи Наукъ  
1801 года.



Печатано по ВЫСОЧАЙШЕМУ повелѣнію.



---

# С Л О В А Н У Ж Н Ъ Й Ш І Я

К Ъ С В Ъ Д Е Н І Ю Я З Ы К А ,

К О Р Е Н Н Ы Я .

---

Ч А С Т Ъ П Е Р В А Я .

I.

Область и его части съ принадлежностями.

|             |                       |                   |
|-------------|-----------------------|-------------------|
| ولایت       | виляятъ               | сипрана.          |
| یورت        | юртъ                  | владѣніе.         |
| شہر         | шагаръ, тура          | городъ.           |
| قلعہ        | калга                 | крѣпость, замокъ. |
| آول         | аулъ                  | деревня.          |
| ایل         | иль                   | селеніе.          |
| منارہ       | монара                | башня.            |
| دیوارہ      | диваръ, кала          | стѣна.            |
| دروازہ      | дарваза               | городскія ворота. |
| کوبور       | кюбюръ                | мостъ.            |
| اورام       | урамъ                 | улица.            |
| مسجد        | мясцидъ               | храмъ.            |
| مناصر کلیسہ | монасиръ, кя-<br>лися | церковь.          |



|             |                |                     |
|-------------|----------------|---------------------|
| بازار چارشو | базарѣ, царшѣ  | рынокъ.             |
| میدان       | мѣйданѣ        | площадь.            |
| دوکان       | кибитѣ, дюканѣ | лавка.              |
| قلندارخانه  | календерѣ хана | богадѣльня.         |
| پمارخانه    | лимарѣ хана    | гошпишаль.          |
| منزل خانه   | мянъзюль хана  | почтъ-амшѣ.         |
| ترسنة       | тярсяна        | арсеналь.           |
| رقص خانه    | ракысѣ хана    | театръ.             |
| زندان       | знданѣ         | шюрма.              |
| جيت         | цитѣ           | край.               |
| اورته       | урта           | середина.           |
| اره         | ара            | межушки.            |
| ياريم       | ярымѣ          | половина.           |
| اوچ         | уцѣ            | конецъ.             |
| تیشوک       | тышикѣ         | дыра.               |
| حصه         | хысса          | часть.              |
| يان         | янѣ            | бокъ.               |
| ياق         | якѣ            | спорона.            |
| آرى ياقغه   | ары якка       | на ту сторону.      |
| برى ياقغه   | бери якка      | на сю сторону.      |
| آست         | астѣ           | низъ.               |
| اوست        | устѣ           | верхъ, поверхность. |
| جاغروم      | цагырумѣ       | верста.             |
| قولاج       | кулацѣ         | сажень.             |



II

Домъ и его части.

|              |                |                  |
|--------------|----------------|------------------|
| ای           | үй             | домъ.            |
| بادشاه سراپی | бадшасараѣ     | дворецъ царской. |
| کوشک         | кюшакъ         | покой.           |
| بنامارت      | бяна, аймаратъ | строеніе.        |
| اران         | аранъ          | сѣни.            |
| توبه تاقه    | тубятахта      | пошолокъ.        |
| ای توبه      | үй тюбя        |                  |
| ایتان        | итянъ          | поль.            |
| ایشیک        | ишикъ          | дверь.           |
| دوبصه        | тупса          | порогъ.          |
| ایشیک یانگاق | ишикъянакъ     | колоды.          |
| یوزاق        | юзакъ          | замокъ.          |
| تاقه یوزاق   | такта юзакъ    | нутреной замокъ. |
| اجغیج        | ацкытъ         | ключъ.           |
| بیکلاد       | биклявъ        | запоръ.          |
| اتلامه       | атлама         | скоба.           |
| چغاناق       | цыганакъ       | крюки.           |
| ایلمک        | ильмакъ        | крючокъ.         |
| توتقه        | тутка          | скоба, рукояшка. |
| قداق         | кадакъ         | гвоздь.          |
| جوی          | цуй            | спица.           |
| کیشته        | кишта          | полка.           |
| بورانه       | буряна         | бревно.          |



|             |                |                  |
|-------------|----------------|------------------|
| تاخته       | такта          | доска.           |
| ياروق       | ярукъ          | щель.            |
| ديوار       | диваръ         | стѣна.           |
| ياپو اوراوك | ябүвѣ, үрьлюкъ | крышка.          |
| شولاب       | жулабъ         | жолобъ.          |
| اوخلاب      | үглабъ         | охлупень.        |
| قييندى      | кыинды         | стропила.        |
| موش بوجماق  | мюшъ, буцмакъ  | уголъ.           |
| ارقالق      | аркалыкъ       | мапица.          |
| باغان       | баганъ         | сшолбъ.          |
| رشيته       | ряшитка        | перила.          |
| نردبان      | баскыцъ, нарды | лесница.         |
|             | банъ           |                  |
| باسغيچ باش  | баскыцъ башъ   | крыльцо.         |
| درجه        | тярязя         | { окончина.      |
|             |                | { окошко.        |
| ميرالق      | мирялыкъ       | труба.           |
| ميوج        | мюцъ           | печь.            |
| چوال        | цувалъ         | каминъ.          |
| اوستى       | усты           | шешокъ.          |
| كتاك        | китакъ         | куряшникъ.       |
| بوكراب      | пугрябъ        | погребъ.         |
| ايتلك       | итликъ         | анбаръ.          |
| بورا        | бура           | сосекъ, закрома. |
| سراى        | сирай          | сарай.           |
| آش خانه     | ашъ хана       | поварья.         |
| اوجان اياق  | үцагъ аякъ     | шаганъ.          |



|         |          |              |                  |
|---------|----------|--------------|------------------|
| моиъ    | моиъ     | мѹильцамѹнта | баня.            |
| آطورا   | атѹхѹра  |              | конюшня.         |
| قورا    | кѹра     |              | дворъ.           |
| ايرطن   | иртынѹ   |              | гумно.           |
| كوبكه   | кюлка    |              | хлѣвъ.           |
| قويمه   | кѹйма    |              | заплошъ.         |
| قابكه   | калка    |              | вороша.          |
| بوله    | лѹльма   |              | переборка.       |
| آبخانه  | алхана   | {            | ошходъ, нужникъ. |
| حاجت لك | ацятлыкѹ |              |                  |

## III.

## Разныя вещи.

|             |           |                         |
|-------------|-----------|-------------------------|
| صنداله      | сандала   | скамья.                 |
| ايلای تافته | иляйтакта | лавка.                  |
| اوروزدوق    | ѹрѹндѹкѹ  | полокъ.                 |
| اورون       | ѹрѹнѹ     | мѣсто.                  |
| تور         | тѹрь      | перѹдъ, переднее мѣсто. |
| توشاؤ       | тѹшаѹѹ    | поселя.                 |
| يورغان      | юрганѹ    | одѣяло.                 |
| توشاك       | тѹшакѹ    | перина.                 |
| ياصدوق      | ястѹкѹ    | подушка.                |
| ياصدوغاج    | ястѹгакѹ  | подушечка.              |
| كيبران      | кибрянѹ   | наволока нижняя.        |
| چمدق        | цимолтыкѹ | завѣса.                 |



|           |              |                    |
|-----------|--------------|--------------------|
| جاديو     | дзядырѡ      | пологъ, полатка.   |
| توننگالاك | дунгалакѡ    | кольцо.            |
| آلغه      | алга         | колѣчко.           |
| آينه      | кюзкю, айня  | зеркало.           |
| آيناك     | айнякѡ       | очки.              |
| ماول      | маулѡ        | шеспъ, пересовъ.   |
| جانگياجاک | цангылцакѡ   | колыбель.          |
| بشيك      | лишикѡ       | зыбка, люлька.     |
| صراف      | сымракѡ      | рожокъ.            |
| پيلو      | пиляѡ        | пеленки.           |
| كيس       | кисѡ         | войлокъ, кошма.    |
| بالاس     | паласѡ       | коверь.            |
| كلام      | клямѡ        | персидской коверъ. |
| چراغ      | шамѡ, цырагѡ | свѣча.             |
| میلته     | милъта       | свѣщильня.         |
| شامدان    | шамданѡ      | подсвѣшникъ.       |
| شامقايچي  | шамкайце     | щипцы.             |
| اسكيك     | искекѡ       | щипчики.           |
| پانار     | панарѡ       | фонарь.            |
| تاراق     | таракѡ       | гребень.           |
| كُراک     | кюрjakѡ      | лопаша.            |
| قالاق     | калакѡ       | лопашка.           |
| تاياق     | таякѡ        | палка.             |
| صوبل      | суйлѡ        | башогъ.            |
| رجاک      | ряцакѡ       | сстягъ.            |
| صرغبي     | сыргый       | жердь.             |



|            |              |                               |
|------------|--------------|-------------------------------|
| سيناک      | инякѣ        | вилы.                         |
| ترناوچ     | тырнауць     | грабли.                       |
| کویانته    | кюянта       | коромысло.                    |
| یاپراق     | ябракѣ       | вѣникъ.                       |
| سیبرنگی    | сибиртке     | мешла.                        |
| صوفره      | суфра        | сшоль.                        |
| دس ورغان   | дастурганъ   | скашёршъ.                     |
| صاوت       | савотѣ       | посуда.                       |
| ایاق تیکاج | аякѣ, тигауѣ | чашка.                        |
| طبق        | табакѣ       | блюдо.                        |
| حلوه طبق   | халва табакѣ | шарелка.                      |
| بجاق       | бецакѣ       | ножъ.                         |
| جانچکی     | цанцке       | вилки.                        |
| شبالا      | шабала       | ложка.                        |
| قاشیق      | кашикѣ       | большая ложка.                |
| شیشه چک    | шишацыкѣ     | бупылка.                      |
| قمغان کوزه | кумганѣ      | кувшинъ.                      |
| دوز صاوت   | дузѣ савотѣ  | солонка.                      |
| لکان       | ляганъ       | лоханъ.                       |
| اشلاو      | ашлавъ       | корыто.                       |
| پدره       | лядра        | ведро.                        |
| موجکه      | муцка        | бочка.                        |
| جیلاک      | цилякѣ       | кадка, кадь.                  |
| لکون       | елягунъ      | лагунъ, кадка съ двумя днами. |
| چمبر       | цямберѣ      | обручъ.                       |



|                |               |                         |
|----------------|---------------|-------------------------|
| توب            | туль          | дно.                    |
| توتغوج         | түтгүцѣ       | руковьяшка.             |
| قابناق         | калкакѣ       | крышка.                 |
| کیلی           | киле          | ступа.                  |
| هوان صوفی      | аваньсукы     | сипупка, иглошъ.        |
| هوان صوفی صاب  | аваньсукысалѣ | песшикъ.                |
| ایلاک          | илякѣ         | рѣшешо.                 |
| قیل ایلاک      | кылѣ илякѣ    | сито.                   |
| انگ جیلاک      | итмякѣцилякѣ  | квашня.                 |
| دوغوج          | түгүвүцѣ      | мушовка.                |
| اوزون صابلی    | үсүнѣ салмы-  | {поваренка, уполовникъ. |
| چومبیج         | түмицѣ        |                         |
| کب کر          | кялкырѣ       | поваренка съ дырами.    |
| جولک           | цюльмакѣ      | горшокъ.                |
| یاندییکا       | яндилка       | лашка.                  |
| قازان          | казанѣ        | кошель.                 |
| باقراج         | баграцѣ       | чугунка.                |
| صندوق          | сандукѣ       | ящикъ.                  |
| الاب           | алалѣ         | коробъ.                 |
| طوبال          | тубалѣ        | коробъ круглой.         |
| قومته          | кумта         | коробка.                |
| قیزغیج         | кызкыцѣ       | клещи.                  |
| جانلاق         | цатлаукѣ      | писки.                  |
| جاقناق         | цакмакѣ       | огниво.                 |
| قارو           | кавѣ          | прутъ.                  |
| قایی           | каицы         | ножницы.                |
| تارچمال ترسبال | таргумалѣ     | ушюгъ.                  |



|             |              |               |
|-------------|--------------|---------------|
| انه         | иня          | игла.         |
| تروج        | тиряуцѣ      | булавка.      |
| بالغه       | балга        | молошъ.       |
| بالطا       | балта        | топоръ.       |
| بور او      | буравѣ       | напарье.      |
| اوشكى       | ушке         | вертушка.     |
| اىكاو اره   | игавѣ, арря  | пила.         |
| يشقى        | йшкы         | скобель.      |
| جالغو       | цалгу        | коса.         |
| پكى اوستاره | лаке, устра  | бритва.       |
| بس          | бисѣ         | шило.         |
| قرلى ملدوق  | кырлымылдоқѣ | винтовка.     |
| سومبه       | сюмба        | шомпуль.      |
| قونداق      | кундақѣ      | ложа.         |
| قباج        | кылыть       | шпата.        |
| توبته       | тюття        | обухъ.        |
| قین         | кынѣ         | ножны.        |
| سانای یا    | санай я      | лукъ.         |
| اوق         | укѣ          | пуля, стрѣла. |
| صرمزان      | сармызанѣ    | пушка.        |
| تری         | таре         | порохъ.       |
| سونگو نیزه  | сюнгу, няйзя | копье.        |
| صوغاباش     | суга башѣ    | сошникъ.      |
| اوراق       | уракѣ        | серпъ.        |
| سیبرتکی     | сибирткѣ     | борона.       |



|             |                |                     |
|-------------|----------------|---------------------|
| قفس         | кяфясѣ         | садокъ.             |
| دوزاق       | дюзакѣ         | пленница, силокъ.   |
| قانزا چليم  | канза, тилимѣ  | трубка куришельная. |
| جانگ        | џангѣ          | колоколь.           |
| تابا        | таба           | сковорода.          |
| اوباق       | уймакѣ         | наперстокъ.         |
| قولاڧ قازغچ | кулакѣ касгыџѣ | ушкокопка.          |

## IV.

## Конской приборѣ.

|             |               |                     |
|-------------|---------------|---------------------|
| ميات قاموت  | мїятѣ камутѣ  | хомушѣ.             |
| ميات اعاج   | мїятѣ агаџѣ   | деріова, клещи.     |
| جيتلك       | џитлыкѣ       | супонѣ.             |
| قاموت قولاڧ | камутѣ кулакѣ | гужи.               |
| ميات يلتكا  | мїятѣ йлткя   | подхомушникѣ.       |
| شيله        | шлїя          | шлея.               |
| اينگقرجاق   | ингырџакѣ     | сѣдїолка.           |
| صيرت لق     | сыртлыкѣ      | черезсѣдельникѣ.    |
| آيل         | аилѣ          | подпруга.           |
| آيل باش     | аилбашѣ       | пряжка.             |
| اييارايكار  | їярѣ          | сѣдло.              |
| قانتقه      | канга         | деревяга сѣдельная. |
| قيوشغان     | кююшканѣ      | подфея.             |
| اوسانگو     | усянгу        | спремя.             |
| اچركى       | итирге        | пошникѣ.            |
| كومولترىك   | кулюлтрыкѣ    | нагрудникѣ.         |



|             |             |                  |
|-------------|-------------|------------------|
| يوگان       | юганѣ       | узда.            |
| تسکن        | тискинѣ     | поводѣ.          |
| اوزلق       | ауслыкѣ     | удило.           |
| سقالترق     | сагалтерыкѣ | подузда.         |
| نوقتہ       | нукта       | оброшѣ.          |
| تيلبوکا     | тилбука     | возжи.           |
| چيرتقى      | чыбырткы    | кнушѣ.           |
| قامچى       | камце       | плешѣ.           |
| قايش        | капшѣ       | ременѣ.          |
| دوغا        | дуга        | дуга.            |
| چانا        | цана        | сани.            |
| اودون جانا  | утунѣцана   | } дровни.        |
| يايداق جانا | айтакѣ цана |                  |
| ترتنه       | тяртна      | санки.           |
| آريش        | арышѣ       | оглобли.         |
| آريش باو    | арышѣ бавѣ  | завершки.        |
| باو         | бавѣ        | веревка.         |
| ارغان       | аргань      | большая веревка. |
| جانا تابان  | цана тибанѣ | полозѣ.          |
| قراме       | карама      | вязѣ.            |
| جانا ياقان  | цана ялкакѣ | нащепѣ.          |
| جانا اياق   | цана аякѣ   | копылѣ.          |
| موکاتک      | мугатякѣ    | кибишка.         |
| اربا        | арба        | шелега.          |
| جیلوکهاربا  | цуйлюкма    | одноколка.       |



|         |           |          |
|---------|-----------|----------|
| توکارچک | тюкярцукѣ | колесо.  |
| کوجار   | куцярѣ    | ось.     |
| شینا    | шина      | клянѣ.   |
| کویه    | кюйма     | коляска. |

## V.

## Пища.

|         |                |                                 |
|---------|----------------|---------------------------------|
| آش      | ашѣ, тагамѣ    | пища, кушанье.                  |
| اتک     | итмакѣ         | хлѣбѣ.                          |
| دوز     | тузѣ           | соль.                           |
| بوتقه   | потка          | каша.                           |
| اتالا   | атала          | запуранѣ. (*)                   |
| بولامق  | буламукѣ       | каша мучная.                    |
| نارين   | нарынѣ         | похлѣбка.                       |
| شوربه   | шурба          | уха.                            |
| سرته    | сярта          | ощварѣ, супѣ.                   |
| باورصاق | баурсакѣ       | хварось.                        |
| صومعه   | сумса          | пирожокѣ.                       |
| شوشبوره | шущбуря, букма | пельмени, пирожки съ говядиною. |
| قوباق   | куймакѣ        | блинѣ.                          |
| نان     | нанѣ           | шанги, лѣпешки, бѣлой хлѣбѣ.    |
| تلم     | телимѣ         | ломошѣ.                         |

لک و اق

(\*) Пишье изѣ муки пшеничной съ масломъ коровьимъ поджареной, вареное съ чайною водою, и послѣ упошребляемой съ молокомъ.



|            |                |                   |
|------------|----------------|-------------------|
| واک واک    | вакѣ итмякѣ    | крошки.           |
| قیرجاق     | кыирцакѣ       | краюшка.          |
| ابریتنیک   | эритникѣ       | пирогъ съ рыбой.  |
| بلیج       | блялицѣ        | круглой пирогъ.   |
| سوت        | сють           | молоко.           |
| قاباق      | каймакѣ        | смешана.          |
| قرت ریحک   | крутъ иримцикѣ | сыръ.             |
| آجکای      | ацыгай.        |                   |
| قاتق       | катыкѣ         | кислое молоко.    |
| ساری مای   | сары май       | масло.            |
| مای        | май            | жиръ.             |
| دونکمای    | тунъмай        | сало.             |
| کندریم مای | киндырымъмай   | конопляное масло. |
| بوزه       | буза           | брага.            |
| صره        | сра            | пиво.             |
| شراب       | шарабѣ         | напипки.          |
| اراق       | аракѣ          | вино.             |
| بال        | балѣ           | медъ.             |
| بال واک    | балѣ итмякѣ    | пряникъ.          |
| بیش اراق   | имышѣ аракѣ    | виноградное вино. |
| بولاک      | булякѣ         | госпинцы.         |
| جای        | чай            | чай.              |
| شکر قند    | кандѣ, шакярѣ  | сахаръ.           |
| ججو سجو    | цюцю           | сусло.            |



## Вещи принадлежащія къ одѣянiю.

|               |              |                |
|---------------|--------------|----------------|
| طون براق      | тунбракъ     | плашье.        |
| کیم           | кiмль        | одежда.        |
| بیشمت         | бишмятъ      | кафтанъ.       |
| جکمن تون      | цикменътунъ  | зипунъ.        |
| جکمن          | цикменъ      | сукно.         |
| یکته جهان     | екта, таланъ | халашъ.        |
| قفتال         | кафталъ      | пулупъ.        |
| تری تون       | теретунъ     | шуба.          |
| باستر قلی طون | бастрыкытунъ | крышое плашье. |
| قیو           | кыювъ        | опушка.        |
| جالغی         | цалгый       | пола.          |
| قوبن          | кунъ         | пазуха.        |
| ایتاک         | итякъ        | подоль.        |
| ینک           | йнкъ         | рукавъ.        |
| یقه           | яка, яга     | воротъ.        |
| تویما         | тюйма        | пуговица.      |
| ایلکک         | илъгикъ      | пѣшля.         |
| ییاک          | иякъ         | снурокъ.       |
| یفак          | ифякъ        | шолкъ.         |
| یب            | йлъ          | нитка.         |
| کویلاک        | кюйлякъ      | рубаша.        |
| جوبراک        | цюбрякъ      | шрепица.       |
| کتان          | китанъ       | холспѣ.        |



|                  |                 |                         |
|------------------|-----------------|-------------------------|
| يک               | йкѡ             | рубецъ.                 |
| طامبال           | тамбалѡ         | шшаны.                  |
| جالبار           | цалбарѡ         | чамбары, шаравары.      |
| بورک             | такья, бурюкѡ   | { шапка.                |
| توماق            | тумакѡ          |                         |
| قولاقشه          | кулакша         | шапка съ ушми, малахай. |
| بيهلای           | пiалей          | рукавицы.               |
| ايچمک            | ицмякѡ          | исподки, варежки.       |
| طشماق            | тышмакѡ         | верхонки, мохнатые ру-  |
|                  |                 | ковицы.                 |
| بش بارماق پيالای | бишѡ бармакѡ лѡ | перчатки.               |
|                  | алей            |                         |
| يىلباو فوطه      | бильбовѡ, фута  | поясъ, опояска.         |
| بايياق           | ишимѡ, лайлакѡ  | чулки.                  |
| تراپ             | тарасе          | коноващъ.               |
| جاروق            | царукѡ          | чарки, кошы.            |
| ايدىک            | итыкѡ           | сапоги.                 |
| قونوج قونج       | куныцѡ          | голенища.               |
| شمقى ايدوک       | шимыги итыкѡ    | козловыя голенища.      |
| اولتراق          | ултракѡ         | стелька.                |
| قونج باو         | куныцѡбавѡ      | подвязка.               |
| کبيج             | кябыцѡ          | башмакъ.                |
| آتو              | атузѡ           | ичиги.                  |
| الدان            | ултанѡ          | подошва.                |
| يوزلوک           | юзлюкѡ          | передъ.                 |
| اولکو            | улкю            | наметъ.                 |



|            |                |                               |
|------------|----------------|-------------------------------|
| پلاک       | беляликъ       | зарукавье.                    |
| جولغاو     | цугавъ         | онучьки.                      |
| جاباته     | цабата         | лапши.                        |
| رومال      | яцлокъ, румалъ | плашъ, плашокъ.               |
| گلہ بوش    | кялябашъ       | дѣвичей колпакъ.              |
| يوزوک      | юзюкъ          | перстень.                     |
| کورته      | кюртя          | куршня.                       |
| برجه       | ляряця         | шушунъ.                       |
| شای        | шай            | уборъ.                        |
| کاکته      | кякта          | прикопошки, носки къ чулкамъ. |
| استار      | астаръ         | подкладка.                    |
| کیسه       | кися           | карманъ.                      |
| پزاک       | лизакъ         | уборка.                       |
| بخته       | бахта          | хлопчатая бумага.             |
| قتات       | кытатъ         | кишайка.                      |
| بویاق      | буйакъ         | зендель.                      |
| الاجه      | алаца          | александрейка.                |
| کتان باسمه | китанъ басма   | набойка.                      |
| ماقمال     | макмалъ        | бархашъ.                      |
| زرباف      | зярьбафъ       | парча.                        |
| جاروق بچین | царыкъ бигень  | опушень.                      |
| جارق باو   | царыкъ бавъ    | оборки.                       |
| جارق کونلک | царыкъ кютлыкъ | ушокъ.                        |
| جارق یب    | царыкъ илъ     | вервь.                        |
| جارق قالب  | царыкъ калылъ  | дерева.                       |



сырауцѣ *سراج*  
 сукма *صومعه*  
 цилтакѣ *جلداک*

подпязка на волосахъ.  
 позументъ.  
 гась.

## VII.

## Школа со школьными пособіями.

мядряся *مدرسه*  
 мякталѣ *مکتب*  
 киталѣ *کتاب*  
 хатѣ *خط*  
 язѹѣ *یازو*  
 шакирдѣ *شاگرد*  
 алилѣ *عالم*  
 мулла *ملا*  
 укѹткѹцы *اوقوتجو*  
 каазѣ *کفن*  
 харивѣ *حرف*  
 юлѣ *بول*  
 сюзѣ *سوز*  
 кялѣ *کب*  
 сабакѣ *سبق*  
 такта каазѣ *تقته کفن*  
 тѹль *توب*  
 цинтѣ *جنت*  
 нѹкта *نوقته نقط*  
 таватѣ *دوت*

школа.  
 школа.  
 книга.  
 грамота.  
 письмо.  
 ученикъ.  
 мудрецъ.  
 } учитель.  
 бумага.  
 буква.  
 строка.  
 рѣченіе.  
 слово.  
 урокъ.  
 листъ.  
 шешрадъ.  
 переплестъ.  
 точка.  
 чернильница.



|               |                         |                        |
|---------------|-------------------------|------------------------|
| سیاه          | сія                     | чернила.               |
| مرکب سیاه     | моракалѣ сія            | орѣшковыя чернила.     |
| مازی          | мазе                    | орѣшки.                |
| صامق          | самыхѣ                  | камедь.                |
| قلم دائره     | калямдаира              | циркуль.               |
| کوکفر از      | кукфрасѣ                | купоросѣ.              |
| قلم           | калямѣ                  | перо.                  |
| بکی بجاق      | лаке бигакѣ             | } перочинной ножичекѣ. |
| قلم تراش      | калямѣтарашѣ            |                        |
| ایرین چک خیرا | иринтакѣ, хыйралѣнивой. |                        |
| خوش یا قماز   | кушьякмасѣ              | нерадивой.             |
| ایلکاسک       | илгасякѣ                | прилѣжной.             |
| آنکلی         | анлы                    | понятной.              |
| کتبه          | кятца                   | шупой.                 |

## VIII.

## Мірѣ.

|           |               |                  |
|-----------|---------------|------------------|
| جهان دنیا | джиганѣ дунья | мірѣ, свѣшѣ.     |
| کوک اسمان | кюкѣ асманѣ   | небо.            |
| قویاش     | куяшѣ         | солнце.          |
| آی        | ай            | луна.            |
| یولدوز    | юлдузѣ        | созвѣздіе лось.  |
| یتیکان    | иттыганѣ      | созвѣздіе.       |
| جولبان    | цулбанѣ       | ушрeнняя звѣзда. |

نوٹولو



|             |                 |                   |
|-------------|-----------------|-------------------|
| نوتولو      | тутулувѣ        | запмѣнїе.         |
| زلزله       | зильзиля        | трясенїе.         |
| كون جغش     | кюнъ цыгышѣ     | } воспокъ.        |
| مشرق        | машрикѣ         |                   |
| كون باطش    | кюнъ батышѣ     | } западъ.         |
| مغرب        | магрилѣ         |                   |
| يارتى كون   | яртикюнъ,       | } полдень.        |
| توشلك       | тушлюкѣ         |                   |
| يارتى تون   | ярти тюнь       | полночь.          |
| قشلق شمال   | кышлыкѣ, шамалѣ | сѣверъ.           |
| يل          | иль             | вѣтръ.            |
| كون جغش يل  | кюнъ цыгышѣ иль | восточной вѣтръ.  |
| كون قونش يل | кюнъ кунышѣ иль | западной вѣтръ.   |
| توشلوک يل   | тушлюкѣ иль     | полуденной вѣтръ. |
| قشلق يل     | кышлыкѣ иль     | сѣверной вѣтръ.   |

## IX.

Мѣсяцы съ зодіакальными созвѣздїями.

|       |         |                    |
|-------|---------|--------------------|
| حمل   | амель   | овенъ маршъ.       |
| ثور   | саурѣ   | телецъ апрѣль.     |
| جوزا  | дзавза  | близнецы май.      |
| سرطان | сяртанѣ | ракъ іюнь.         |
| اسد   | асядѣ   | левъ іюль.         |
| سنبله | сюнбиля | дѣва августъ.      |
| ميزان | мизанѣ  | вѣсы сентябрь.     |
| عقرب  | акралѣ  | скорпіонъ октябрь. |
| قوس   | каусѣ   | стрѣлецъ ноябрь.   |
| جدى   | дзадды  | козерогъ декабрь.  |



دلو даю  
حوت хутѣ

водолей генварь.  
рыбы февраль.

## X.

О стихіяхъ и другихъ естественныхъ вещахъ.

|                                    |                       |
|------------------------------------|-----------------------|
| هوا хава                           | воздухъ.              |
| سو сѹѣ                             | вода.                 |
| اود ѹдѣ                            | огонь.                |
| بر йрѣ                             | земля.                |
| يالبين ялынѣ                       | пламя.                |
| ياروق نور ярѹкѣ нѹрѣ               | свѣшъ.                |
| شعله шаала                         | лучъ.                 |
| بولوتلق булѹтлѹкѣ                  | мракъ.                |
| تتون тютюнѣ                        | дымъ.                 |
| اود ѹдѣ                            | пожаръ.               |
| كومر кюмырѣ                        | уголь.                |
| قوز кѹзѣ                           | жаръ, уголье горячее. |
| كل кюль лелѣлѣ                     | пепель.               |
| اوجفون ѹцкѹнѣ                      | искра.                |
| پر бырѣ                            | сажа.                 |
| دورن тѹрѹнѣ                        | головня.              |
| اورت ѹрътъ                         | палы.                 |
| ياشين яшинѣ                        | молнія.               |
| كوكرت بلدرم кюгюрътъ, илд-<br>румѣ | громъ.                |
| ياشن اوقى яшинѣ ѹкы                | громовая стрѣла.      |
| اياق بولوت аякѣ булѹтѣ             | туча.                 |

بولوط



|                   |                           |                   |
|-------------------|---------------------------|-------------------|
| بولوط             | булутъ                    | облако.           |
| کولا که           | кюляга                    | пѣнь.             |
| قرانگولق          | карангулукъ               | темноша.          |
| طمان              | туманъ                    | шуманъ.           |
| يغور يغمور ياون   | ямгуръ, явунъ             | дождь.            |
| توزقاق            | тускакъ                   | мѣлкой дождь.     |
| چق                | дзикъ                     | роса.             |
| پايغور کاروان يول | яйгуръ, кара-<br>ванъ юлъ | радуга.           |
| بوز موز           | бусъ, мусъ                | ледь.             |
| چلم               | тилилъ                    | шуга.             |
| قيو               | кыювъ                     | прорубь.          |
| قار               | каръ                      | снѣгъ.            |
| قراو              | кравъ                     | иней.             |
| بواق              | лүванъ                    | куржакъ.          |
| طاول              | тавулъ                    | погода.           |
| قيون              | күюнъ                     | вихорь.           |
| ايازکون           | аязъ кюнъ                 | вѣдро.            |
| بوزوق کون         | бузукъ кюнъ               | { ненастье.       |
| يونجوکون          | юнцукюнъ                  |                   |
| بوران             | буранъ                    | вьюга.            |
| صراو              | сыравъ                    | суміюшъ, сугробъ. |
| تنگيز             | дингизъ                   | море.             |
| دریا              | дарья                     | рѣка.             |
| يلغا              | илга                      | рѣчка.            |
| دولغون            | тулгунъ                   | валы.             |



|              |                |                    |
|--------------|----------------|--------------------|
| کوبوک        | кюбюкѣ         | пѣна.              |
| یغہ یاربаш   | яга, ярбашѣ    | берегъ.            |
| قم           | күмѣ           | песокъ.            |
| قماق         | күмакѣ         | неводной песокъ.   |
| قر           | кырѣ           | материкъ.          |
| کول          | кюль           | озеро.             |
| طوان         | туванѣ         | прудъ, запоръ.     |
| اوطراو       | отравѣ         | островъ.           |
| ترمن تکرمن   | тирмянѣ        | мѣльница.          |
| ترمن تاش     | тирмянѣ ташѣ   | жерновъ.           |
| صاز          | сазѣ           | болошо.            |
| طومار تونکاک | тумарѣ тунгякѣ | кочка.             |
| جالجق        | цалцкѣ         | лужа.              |
| آقبه         | акма           | испокъ.            |
| پلاق         | булакѣ         | ключъ.             |
| چشمه         | ташма          | водоемъ.           |
| اویروم       | үйрүмѣ         | заводъ.            |
| اروق         | арүкѣ          | канава.            |
| کرلاوک       | курляүкѣ       | ручей.             |
| پرندی        | иринте         | рышвина.           |
| طوفان        | туфанѣ         | пошокъ.            |
| قدوق         | күтүкѣ         | колодезь.          |
| اوبه         | үба            | гора.              |
| قاش          | кашѣ           | взвозъ, пригорокъ. |



|            |              |              |
|------------|--------------|--------------|
| تاو تاغ    | тавѣ, тагѣ   | сопка, гора. |
| سنگر       | сингирь      | мысь.        |
| ار         | уру          | ровъ, яма.   |
| جونگورچاق  | цунгурцакѣ   | ямка.        |
| بالجق      | балцыкѣ      | бояракѣ.     |
| توفراق     | туфракѣ      | земля.       |
| يالانگ توز | яланѣ, тюзь  | поле.        |
| غار مغاره  | гарѣ, могара | пещера.      |
| اوى        | уй           | логъ.        |
| يوروق      | юрукѣ        | пушь.        |
| يول        | юлѣ          | дорога.      |
| توزانگ     | тузанѣ       | пыль.        |
| جوب        | цюль         | сорь.        |
| قارقمه     | каклыкма     | ухабъ.       |

## XI.

О теловѣкѣ, его возрастахъ и его тастяхъ.

|              |               |           |
|--------------|---------------|-----------|
| ادم كشي      | Адамѣ, киши   | человѣкѣ. |
| اولان اوغلان | уланѣ, угланѣ | дитя.     |
| ايرباله      | ирѣ бала      | мальчикѣ. |
| ناراسيده     | нарасида      | опрокѣ.   |
| يكت          | игитѣ         | молодецѣ. |
| اير          | ирѣ           | мужѣ.     |
| قارت         | картѣ         | старикѣ.  |
| قزباله       | кызбала       | дѣвушка.  |
| بيچه خاتون   | бита хатунѣ   | жена.     |



|                 |              |              |
|-----------------|--------------|--------------|
| کورتکایک        | курткайкѣ    | старуха.     |
| بوغاز يوكلو     | бугасѣ юклю  | беременная.  |
| ایلی ایکی قات   | айле икекатѣ |              |
| انالک           | иняликѣ      | повивальная. |
| جان يان         | дзянѣ, янѣ   | душа.        |
| روح             | рүхѣ         | духъ.        |
| پشداو           | пишилдахѣ    | дыханіе.     |
| دم              | димѣ         | одышка.      |
| تن              | тянѣ         | тѣло.        |
| بدن             | бяданѣ       | плоть.       |
| اولومدک اولاکسه | үлюмдыкѣ.    | трупъ.       |
| استخوان         | истихванѣ    |              |
| ایت             | итѣ          | мясо.        |
| قان             | канѣ         | кровь.       |
| تارامش سنکر     | тарамышѣ     | сухая жила.  |
| کیمړچک          | кѣмүрчякѣ    | хрящъ.       |
| سویاک           | сюякѣ        | кость.       |
| یلک             | илкѣ         | — пустая.    |
| کون تری         | кюньтери     | } кожа.      |
| بلغاری          | булгаре      |              |
| بوغون           | бүчүнѣ       | соспавъ.     |
| باش             | башѣ         | голова.      |
| مانگلای         | манглай      | лобъ.        |
| مانگلای سویاک   | манглайсюякѣ | черепъ.      |
| انکسه           | иннся        | затылокъ.    |



|               |                |                      |
|---------------|----------------|----------------------|
| باش توبه      | башѣ туба      | верхушка             |
| جاج ساچ       | цацѣ           | волосы.              |
| ميه           | мія            | мозгъ.               |
| يوز           | юзѣ            | лице.                |
| صامای         | самай          | виски.               |
| چرشقاق ساچ    | цыршкакѣ, цацѣ | кудри.               |
| بيت           | литъ           | щека.                |
| چرای          | цырай          | румянецъ.            |
| كوز           | кюзѣ           | глазъ.               |
| قاش           | кашѣ           | бровь.               |
| کربک          | кирбикѣ        | рясница.             |
| باش           | яшѣ            | слеза.               |
| قباق          | кабакѣ         | вѣко.                |
| تومن کی قباق  | туманке кабакѣ | подглазница.         |
| کوزنینک ایاسی | кюзнынгѣ іаси  | озорочіокъ.          |
| بورون         | бурѣнѣ         | носъ.                |
| بورون نیشوکی  | бурѣнѣ тышѣге  | ноздри.              |
| سمکروک        | симгирюкѣ      | возгри.              |
| سقال          | сакалѣ         | борода.              |
| مبق مورد      | мікѣ, мортѣ    | усы.                 |
| ایاک          | іакѣ           | подбородокъ.         |
| ایرین         | иринѣ          | губы.                |
| اغز آوز       | агысѣ, авусѣ   | рошъ.                |
| نیش           | тышѣ           | зубъ.                |
| نیش ایت       | тышѣитѣ        | десна.               |
| آزوتیش        | асутышѣ        | клыки, коренные зубы |



|            |                      |               |
|------------|----------------------|---------------|
| تيل        | тель                 | языкъ.        |
| توکروک     | тюкюрюкѣ             | слина:        |
| قاغروق     | кагырыкѣ             | харчѣюкѣ.     |
| تاماق      | тамакѣ               | { горло       |
| کیکرتاک    | кигиртакѣ            |               |
| ایرغاق     | иргакѣ               | небо во ршу.  |
| اینباش     | инѣбашѣ              | плеча.        |
| بویون      | бүюнѣ                | шея.          |
| یاورون     | яүрүнѣ               | крыльца.      |
| قول        | күлѣ                 | рука.         |
| سول قول    | сүлѣ күлѣ            | лѣвая рука.   |
| اونک قول   | үнгѣ күлѣ            | правая рука.  |
| یوتروق     | ютүрокѣ              | кулакѣ.       |
| ترساک      | тирсякѣ              | локошѣ.       |
| قوجاق      | куцакѣ               | охвашѣ.       |
| قولدوق     | күлтыкѣ              | охабка.       |
| بیلاک      | белякѣ               | завишѣ.       |
| بارمق      | бармакѣ              | палецѣ.       |
| سقى بarmق  | сүкѣбармакѣ          | указательной. |
| چقنق بarmق | чыганакѣбар-<br>макѣ | мизинецѣ.     |
| ترناق      | тарнакѣ              | ногошѣ.       |
| اوج        | үвүтѣ                | ладонь.       |
| آبام       | аймамѣ               | горсть.       |
| کوکراک     | кюкрякѣ, кюксе       | грудь.        |
| کوکسی      |                      |               |



|               |               |                   |
|---------------|---------------|-------------------|
| آرغه          | арга          | спина.            |
| صرت           | сыртъ         | хребетъ.          |
| قابورغه سوياک | кабурга сюакъ | ребро.            |
| قورساق        | кусакъ        | брюхо.            |
| اوزاک         | усякъ         | живошъ.           |
| کندک          | киндикъ       | пупъ.             |
| رحم           | ряхмъ         | чресла.           |
| کوت           | кютъ          | задница.          |
| سان           | санъ          | лядвѣя.           |
| يلنکه         | ильтка        | вершлюгъ.         |
| يانباش        | янъбашъ       | холки, бедра.     |
| ييل           | биль          | поясница.         |
| بوغون         | бүүнъ         | соспавъ.          |
| موجه          | муща          | шулово, шуловище. |
| تغم           | тагымъ        | подколенье.       |
| ينچک          | инчыкъ        | берцо.            |
| بالطر         | балперъ       | икра.             |
| صراق          | сыйракъ       | голени.           |
| اشق           | ашикъ         | лодыжка.          |
| طوبوق تيز     | тубокъ, тезъ  | колѣно.           |
| طوبرجق        | тубурцыкъ     | чаша ни колѣнѣ.   |
| اياق          | аякъ          | нога.             |
| اياق يوزلوک   | аякъюзлюкъ    | лапость.          |
| اوکچه تابان   | укцатабанъ    | пяша.             |
| ايچنداکی      | ицындаге      | внутренняя.       |
| قرن           | карынъ        | чрево.            |



|             |                |                 |
|-------------|----------------|-----------------|
| قرندق       | карындыкѣ      | брюшина.        |
| يوراك       | юрjakѣ         | сердце.         |
| اوبكه       | улка           | легкое.         |
| تالاق       | талакѣ         | селезенка.      |
| باور        | баурѣ          | печень.         |
| اوت         | уть            | желчь.          |
| پيراك       | бук.ма         | почка.          |
| قوق         | күвүкѣ         | пузырь.         |
| سیدوک       | ситикѣ         | моча.           |
| تزاك بوق قى | тизjakѣ, букѣ  | каль.           |
| تريك لك     | тириклыкѣ      | жизнь.          |
| دور مشلق    | тур.мышлыкѣ    | жишье.          |
| حال         | халь           | состоянїе.      |
| نیت         | нїятѣ          | намѣренїе.      |
| مراد        | мурадѣ         | желанїе.        |
| مقصود       | максюдѣ        | цѣль.           |
| نفس         | няфсь          | страсть.        |
| زوق         | завокѣ         | охота, желанїе. |
| دم          | те.мб          | вкусъ.          |
| ياد         | исѣ ядѣ        | память.         |
| عقل         | акылѣ          | умъ.            |
| فهم         | фягүмѣ         | разумъ.         |
| خاطر        | фikirь, хатерѣ | мысль.          |
| شك شبهه     | шикѣ           | сомнѣнїе.       |
| يوغو اوبغو  | югү            | сонъ.           |
| كوج قوت     | күцѣ, күвватѣ  | } сила.         |
| درمن        | дарманѣ        |                 |



|           |              |           |
|-----------|--------------|-----------|
| کورمک لک  | кюрмаклыкъ   | зрѣніе.   |
| ایشмк لک  | ишитмаклыкъ  | слышаніе. |
| یزلامق لک | исламаклыкъ  | обоняніе. |
| қармақ لک | кармамаклыкъ | осязаніе. |

## XII.

## О родствѣ.

|                  |               |                       |
|------------------|---------------|-----------------------|
| қарндашлық       | карындашлыкъ  | родство.              |
| қарндаш          | карындашъ     | } родственникъ.       |
| қардаш           | кардашъ       |                       |
| بابا             | баба          | дѣдъ.                 |
| ماما             | мама          | бабушка.              |
| دوغان            | туганъ        | родной.               |
| اوغلى نىنگ اوغلى | углынынъ углы | внучекъ.              |
| اولى نىنگ اولى   | улынынъ улы   |                       |
| قىزى نىنگ قىزى   | кызынынъ кызы | внучка.               |
| اتا              | ата           | отецъ.                |
| انا              | аня           | мать.                 |
| اوغول اول        | угулъ улъ     | сынъ.                 |
| قىز              | кызъ          | дочь.                 |
| اغا              | ага           | дядя и братъ большой. |
| اينى اينو        | ине, иню      | братъ меньшей.        |
| ابا ابته         | аба, абта     | тѣюшка.               |
| سىنگلى           | сингли        | меньшая сестра.       |
| كىچىكە كىچى      | кицига        | младшій.              |
| ايرلى            | ирле          | замужняя.             |
| كياو             | кїявъ         | женихъ.               |



|               |              |                     |
|---------------|--------------|---------------------|
| کیلین         | килинъ       | невѣста.            |
| ینککه         | иннга        | сноха.              |
| اوکای انا     | угай ата     | вошчимъ.            |
| قاین اغا      | каинъ ага    | шуринъ большой.     |
| یورجو قاینانی | юрцу         | меньшой шуринъ.     |
| ایکز          | икисъ        | двойники, близнецы. |
| باجه          | баца         | сваякъ.             |
| بالدز         | балтезъ      | сваячиня.           |
| قاین بیکه     | каинъ бига   | большая сваячиня.   |
| قطه           | кута         | сващъ.              |
| یسنه          | исня         | зящъ большой.       |
| طوی           | туй          | свадьба.            |
| نکاح          | никяхъ       | вѣнчаніе.           |
| جفت           | дзюфтъ       | бракъ.              |
| طول           | тулъ         | вдовой.             |
| بویتاق        | луйтакъ      | холостъ.            |
| میراث         | мирасъ       | наслѣдство.         |
| ”             | ”            | ”                   |
| تخم           | тугумъ       | родъ.               |
| اورلوق        | урлукъ       | сѣмя.               |
| نسل           | няслъ        | поколѣніе.          |
| اورو اوروغ    | урувъ        | порода.             |
| جماعت         | дзамаатъ     | общество.           |
| یتیم اوکسوز   | итымъ уксюзъ | сирота.             |
| قاین انا      | каинъ ата    | тессть.             |
| قاین انا      | каинъ аня    | тіюща.              |



## XIII.

## О различныхъ состояніяхъ людей.

|                 |                   |                   |
|-----------------|-------------------|-------------------|
| صیی             | сый               | чеспъ.            |
| حرمت            | хурмятѣ           | почтеніе.         |
| منصب            | мансабѣ           | чинъ.             |
| خان             | паша, ханѣ        | царь.             |
| خانш            | ханышѣ            | царица.           |
| سلطان           | султанѣ           | власшелинъ.       |
| ديوان           | диванѣ            | сенапъ.           |
| توره            | тюря              | судья.            |
| بی بيک          | би                | князь.            |
| کينکاشچی        | кингашче          | совѣшникъ.        |
| ايالچی          | илче              | посолъ.           |
| بک              | бѣкѣ              | дворянинъ.        |
| باي بچه         | бѣка, байбѣга     | госпожа.          |
| قل              | кулѣ              | слуга.            |
| کونک            | куннѣ             | служанка.         |
| دایه            | дая               | мамка, кормилица. |
| بنده            | бѣнда             | рабъ.             |
| خدمت            | хизмятѣ           | услуга.           |
| خدمتچی          | хизмятцѣ          | } служишель.      |
| خدمتکار         | хизмяткарѣ        |                   |
| اوی ایکاسی      | уйигасы           | хозяинъ.          |
| اویداکی بای بچه | уйдагс, бай, бѣга | хозяйка.          |
| اخون مفتی       | ахунѣ муфти       | архіерей.         |
| قراطون          | куратунѣ          | монахъ.           |



муршидѣ, суфи مرشيد صوفي

имам امام

попъ.

абызъ حافظ

мядинъ, мязинъ مادن مؤذن

лазымъ لازم

должносшь.

сипаги سپاهي

солдашъ.

юмущли киши يوموشلى كشى

козакъ.

юмущъ يوموش

служба.

ягъ, явъ ياغ ياو

война.

ягъце, явцъ ياغجى يواجى

воинъ.

кюряще كوراشجى

борецъ.

мяраганъ, ангъцоохотникъ, спрѣлецъ. مرگان آنكجى

ляшкаръ لشكر

} войско.

цирикъ چريك

савдагаръ ساوده كر

} купецъ.

базурганъ بازارگان

савда ساوده

торгъ.

сатувъ سادو

продажа.

асламъ اسلام ربا

росшь, проценшь.

табышъ تابش

прибыль.

тущущъ توشوش

доходъ.

фяйда فايده

польза, барышь.

баккалъ بقال

прасоль.

асламце اسلامجى

ростовщикъ.

вакиль وكيل

посредникъ.

юлдашъ يولداش

попущикъ.



## XIV.

## О промыслахъ.

|             |                         |              |
|-------------|-------------------------|--------------|
| صنعت        | сынгатъ                 | } искусство. |
| هنر         | гунаръ                  |              |
| داروگر طبیب | дарюгаръ, табилълѣкаръ. |              |
| ساج کتاروجی | сацъкитаруце            | цырюльникъ.  |
| نقشبجی      | накышце                 | маляръ.      |
| قصابجی      | касале                  | мясникъ.     |
| آشماجی      | ашмаце                  | харчевникъ.  |
| کوتوجی      | цубанъ, кутуце          | паспухъ.     |
| تلاچی       | тилянте                 | нищій.       |

## О страстяхъ

|            |          |               |            |
|------------|----------|---------------|------------|
| فرح        | سونج     | сююнцъ, фярхъ | радосшь.   |
|            | امید     | умидъ         | надежда.   |
|            | توکل     | тавакалъ      | упованіе.  |
|            | غم       | кайгу, гамъ   | печаль.    |
|            | پشیمانلق | пишманлыкъ    | сожалѣніе. |
|            | قورقنج   | куркунцъ      | страхъ.    |
|            | خوف      | хауфъ         | ужась.     |
|            | آجو      | ацувъ         | гнѣвъ.     |
| ناموس      | اویات    | уятъ, намысъ  | спыдъ.     |
|            | سیوک     | сююкъ         | любовь.    |
|            | حسد      | хюсюдъ        | зависшь.   |
| کورالمازلق |          | куралмазлыкъ  | ненависшь. |



## XV.

## О животныхъ.

|            |               |   |                |
|------------|---------------|---|----------------|
| جانلق      | дзанлыкѣ      | } | живошное.      |
| يانوار     | янучварѣ      |   |                |
| جانوار     | джанучварѣ    |   |                |
| حيوان انگ  | хайванѣ, аннѣ |   | звѣрь.         |
| طوار       | тучварѣ       |   | скошъ.         |
| يال قويروق | ялѣ, куйрокѣ  |   | трива, хвосшъ. |
| توياق      | тюякѣ         |   | копыша.        |
| شرت        | ширдѣ         |   | щешина.        |
| ماي        | май           |   | жиръ.          |
| قل         | кылѣ          |   | волосъ.        |
| قالجق      | кылцукѣ       |   | остъ.          |
| ارسلان     | арсланѣ       |   | левъ.          |
| ايركاك     | иргакѣ        |   | самецъ.        |
| اورغاچي    | ургаче        |   | самка.         |
| البس       | ильбисѣ       |   | барсѣ.         |
| يولبارص    | юлбарсѣ       |   | шигръ.         |
| آيو        | аю            |   | медвѣдь.       |
| كركدان     | кяркяданѣ     |   | единорогъ.     |
| بوري       | буре          |   | волкъ.         |
| تويه توه   | тюя тива      |   | верблюдь.      |
| يوشه       | юша           |   | олень.         |
| اق كيك     | акѣкѣякѣ      |   | дикая коза.    |



|           |                |                 |
|-----------|----------------|-----------------|
| قولان     | куланѢ         | диной конѢ.     |
| تولكو     | тюльгу         | лисица.         |
| قويان     | куянѢ          | заецѢ.          |
| آص        | асѢ            | горностай.      |
| قوندوز    | кундусѢ        | бобрѢ.          |
| فيل       | филь           | слонѢ.          |
| قامه      | кама           | выдра.          |
| اورشن     | уршянѢ         | ласка.          |
| بوجقاق    | буцкакѢ        | лапа.           |
| قير       | каирѢ          | бобровая струя. |
| تين       | тинѢ           | бѣлка.          |
| كيش       | кишѢ           | соболь.         |
| كزان      | кюсанѢ         | хорѣокѢ.        |
| صور       | сүвюрѢ         | сурокѢ.         |
| سلاوسون   | сылявсунѢ      | рысь.           |
| بورصق     | бурсыкѢ        | барсукѢ.        |
| ايرلان    | ирлянѢ         | крыса.          |
| صوسجقان   | сүццуканѢ      | крошѢ.          |
| سجقان     | сыцканѢ        | мышь.           |
| يفارسجقان | сифарѢ сыцканѢ | выхухоль.       |
| ورتي      | варте          | бурундукѢ.      |
| قنو       | күны           | россомаха.      |
| اوکوز     | үгүсѢ          | быкъ.           |
| بوغه      | буга           | порось.         |
| اناک      | инякѢ          | яица.           |



|                 |                          |           |
|-----------------|--------------------------|-----------|
| صغير            | сыирѣ                    | корова.   |
| بوزاو           | бүзавь                   | теленокъ. |
| طانه            | тана                     | нешель.   |
| مبوز            | мѣюзѣ                    | рогъ.     |
| قوى             | кой                      | овца.     |
| قوجقار          | куцкарѣ                  | баранъ.   |
| توك يون         | тюкѣ, юнѣ                | шерсть.   |
| قوزى            | кузы                     | ягненокъ. |
| ابجكى           | ицке                     | козель.   |
| جوجقه           | ццка                     | свинья.   |
| دونكز           | тунгусѣ                  | кабанъ.   |
| ايت             | етѣ                      | собака.   |
| قنچق            | канцыкѣ                  | сука.     |
| كوجوك           | кюцюкѣ                   | щенокъ.   |
| تازى            | тазе                     | гончая.   |
| سيمالاک         | сималякѣ                 | овчарка.  |
| اويور           | уюрѣ                     | табунъ.   |
| اط              | атѣ                      | конь.     |
| يرانک اط        | иряннѣ, атѣ              | рыжей.    |
| کورانک اط       | куряннѣ атѣ              | бурой.    |
| قرا اط          | кара атѣ                 | вороной.  |
| طورى اط         | туры атѣ                 | гнѣдой.   |
| بورول اط        | бурылѣ атѣ               | чалой.    |
| قولہ اط         | кула атѣ                 | коурой.   |
| سجقان صر تلى اط | цыцканѣ сертлы саврасой. |           |
|                 | атѣ                      |           |



|                 |                |             |
|-----------------|----------------|-------------|
| جابد اراطا      | цабдарѣатѣ     | игреній     |
| اله اطا         | алаатѣ         | пегой.      |
| كوك اطا         | кюгѣ атѣ       | сивой.      |
| بالاوز ساری اطا | балауѣсырыат.  | буланой.    |
| کرا اطا         | карѣатѣ        | мухоршой.   |
| صور اطا         | сүрүатѣ        | голубой.    |
| آقبوز اطا       | акѣбузѣатѣ     | бѣлко.      |
| بیه             | біа            | кобыла.     |
| قولونجاق        | күлынцакѣ      | жеребенокѣ. |
| آیغیر           | айгырѣ         | жеребецѣ.   |
| كا كول          | кюкюль, какулѣ | чѣолки.     |
| قاشقه           | кашна          | лысина.     |
| کری             | кырбе          | ежѣ.        |
| مايمول          | маймулѣ        | обезьяна.   |
| صوسار           | усарѣ          | куница.     |

## XVI.

## О рыбахѣ.

|        |         |         |
|--------|---------|---------|
| بالی   | балыкѣ  | рыба.   |
| ینی    | инце    | молока. |
| قبی    | кыбыкѣ  | оспѣ.   |
| سانگاق | сангакѣ | жабры.  |
| قاصیق  | касмакѣ | чешуя.  |
| اولدوق | ултыкѣ  | икра.   |
| قدرغه  | кадырга | кишѣ.   |



|             |               |                  |
|-------------|---------------|------------------|
| توغو        | тугу          | осетръ.          |
| سويروك      | сюирюкѣ       | стерлядь.        |
| چورتان      | туртанѣ       | щука.            |
| اق بالى     | акѣбалыкѣ     | нельма.          |
| اوبطو       | обту          | язь.             |
| قره بالى    | карабалыкѣ    | линь рыба.       |
| قورط        | курты         | налимъ.          |
| تابان       | табанѣ        | карась.          |
| الابوغة     | алабуга       | окунь.           |
| تازباش      | тазѣбашѣ      | ершъ.            |
| موقصم       | муксумѣ       | муксунъ.         |
| سرک         | сырыкѣ        | сырокъ.          |
| چبق         | чабакѣ        | чебакъ, плошица. |
| ملک         | мликѣ         | мулюкѣ.          |
| بل          | бель          | шаймень.         |
| يلم         | илымѣ         | неводъ.          |
| قلاتقى      | калатке       | наплавъ.         |
| يلم تاش     | илимѣташѣ     | кибасъ.          |
| او          | авѣ           | сѣшь.            |
| تاشلاو      | ташлавѣ       | рѣжовка.         |
| قولغور قورم | кулгурѣ       | кривда.          |
| سكان كبه    | сюганѣ, кюмба | морда, садокъ.   |
| طوان        | туванѣ        | пруть, запоръ.   |
| كیمه        | кима          | лодка.           |



|       |         |                      |
|-------|---------|----------------------|
| کورمی | курми   | корма.               |
| ایشک  | ишкакъ  | весло.               |
| کراب  | кирялъ  | судно.               |
| شوکلہ | шукля   | мачта.               |
| یلکان | илганъ  | парусъ.              |
| قارمق | кармакъ | уда.                 |
| دستہ  | даста   | удилище.             |
| قرمق  | кармакъ | переміюшъ.           |
| لنکر  | лянгаръ | поплавокъ, знапчикъ. |

## XVII.

## О деревьяхъ и плодахъ.

|         |         |       |               |
|---------|---------|-------|---------------|
| اڭاچ    | агацъ   | агацъ | дерево        |
| تامور   | тамыръ  |       | корень.       |
| توپچک   | тулгикъ |       | пень.         |
| قابوق   | кабукъ  |       | кора.         |
| بوتاق   | бутакъ  |       | сукъ, вѣшвъ.  |
| يابراق  | ябракъ  |       | лишъ, вѣникъ. |
| سجوک    | сѹцукъ  |       | сокъ.         |
| يلم     | илимъ   |       | клей.         |
| صاغز    | сагызъ  |       | сѣра.         |
| امان    | амянъ   |       | дубъ.         |
| قراڭاي  | карагай |       | сосна.        |
| تراک    | тиракъ  |       | соснякъ.      |
| اورمان  | урманъ  | агацъ | ель.          |
| تت اڭاچ | тетъ    | агацъ | лишвенида.    |



|                             |                     |
|-----------------------------|---------------------|
| қозуқ қуық                  | кедровой орѣхъ.     |
| қозуқ ағач қуық ағачъ       | кедръ.              |
| байлан байланъ              | пихта.              |
| қайн ағач қайнъ ағачъ       | береза.             |
| жаву жавуъ                  | березникъ.          |
| қарама қарама               | вязь.               |
| қзыл ағач қзылъ ағачъ       | { ольха.            |
| ирик ағачъ ирикъ ағачъ      | { клень.            |
| цаган ағачъ цаганъ ағачъ    | липа.               |
| юга ағачъ юга               | мочало.             |
| юга юга                     | лыко.               |
| қатте юка қатте юка         | осина.              |
| авусакъ авусакъ             | толстая шалина.     |
| уянге уянге                 | шаль.               |
| тал талъ                    | черношаль.          |
| қаратал қараталъ            | ребина.             |
| мыцеръ мыцеръ               | черемуха.           |
| мүилъ мүилъ                 | черемушникъ.        |
| мүилъ ағачъ мүилъ ағачъ     | смороденникъ.       |
| қарагатъ салъ қарагатъ салъ | смородина.          |
| қарагатъ қарагатъ           | малина.             |
| астыхванъ астыханъ          | шиповникъ.          |
| етъ бурчунъ етъ бурчунъ     | жимолоспъ.          |
| уцкатъ уцкатъ               | шаваложка, шавалга. |
| тубуле тубуле               | яблонь.             |
| алма ағачъ алма ағачъ       |                     |



|               |               |                                 |
|---------------|---------------|---------------------------------|
| قراشوروك      | кара шүрүкѣ   | черносливъ.                     |
| انجر          | анджирѣ       | винныя ягоды.                   |
| بمش           | и.мышѣ        | ягоды плоды.                    |
| يم            | имъ           | ядро.                           |
| خرمه          | хурма         | финики.                         |
| تورنوج        | турнуцѣ       | померанецъ.                     |
| آمرود         | амрудѣ        | груши.                          |
| دانه          | дана          | зерно.                          |
| اوزوم         | үзюмѣ         | изюмъ.                          |
| ميوه          | мива          | ягоды.                          |
| جيه           | ція           | болошная ягода.                 |
| قزِيل جيه     | кызылѣ ція    | брусника.                       |
| مراق          | мракѣ         | морошка.                        |
| تورنه كوز جيه | турнакюзъція  | клюква.                         |
| يلاك          | илякѣ         | земляника.                      |
| توقمات يلاك   | тукмакѣ илякѣ | клубника.                       |
| قزِيل غت      | кызылѣ катѣ   | коспяника.                      |
| طولانه        | тулана        | боярка, боярышникъ.             |
| آرتوش         | артүшѣ        | верескъ или можжевель-<br>никъ. |

## XVIII.

## О птицахъ.

|          |           |            |
|----------|-----------|------------|
| قوش      | күшѣ      | птица.     |
| قوش بالا | күшѣ бала | цыпленокъ. |
| قنات     | канатѣ    | крыло.     |



|               |                       |              |
|---------------|-----------------------|--------------|
| قاۋرسون       | каурсынѣ              | перо.        |
| يون           | юнѣ                   | перье.       |
| تبت           | тибитѣ                | пукъ.        |
| تومشق         | тумшукѣ               | птичей носъ. |
| ترناق         | тарнакѣ               | когти.       |
| اويه          | уя                    | гнѣздо.      |
| يومورتقه      | юмуртка.              | яйцо.        |
| يومورتقه اقي  | юмуртка акы           | бѣлокъ.      |
| يومورتقه ساري | юмуртка сары          | желтокъ.     |
| قابوق         | кабукѣ                | скорлупа.    |
| كوجوكان       | кюцюганѣ              | орель.       |
| تيلكان        | тильганѣ              | коршунъ.     |
| شونكقار       | шунникарѣ             | соколъ.      |
| قارجغه لاجن   | карцыга, лад-<br>жинѣ | яшребъ.      |
| طوطى قوش      | тутти кушѣ            | попугай.     |
| قوسغون        | кусгунѣ               | воронъ.      |
| قارغه         | карга                 | ворона,      |
| صاوصقان       | саусканѣ              | сорока.      |
| چاوكا         | цавка                 | галка.       |
| طاوس          | тавусѣ                | павлинъ.     |
| يابالاق       | ябалакѣ               | сова.        |
| طومرتقه       | тумуртка              | дядель.      |
| قراطومرتقه    | кара тумуртка         | жолна.       |
| طورغاي        | тургай                | воробей.     |
| ببلبل         | булбулѣ               | соловей.     |



|            |            |                 |
|------------|------------|-----------------|
| آلا فرغه   | алакарга   | соя, сойка.     |
| باقچار     | бакцарѣ    | скворецъ.       |
| بوتانه     | бютана     | { перепелка.    |
| بولدرجين   | бюлдырцынѣ |                 |
| قارلغاج    | карлыгачъ  | ласпочка.       |
| كېتر كېوتر | кябтерѣ    | голубъ.         |
| كوکارجن    | күгалцынѣ  | полевой голубъ. |
| قازاله     | казъала    | снигирь.        |
| خروس آتش   | хүрюсѣ     | пѣпухъ.         |
| ابلق       | ибликѣ     | каплунъ.        |
| طاوق       | тавокѣ     | курица.         |
| قاز        | казѣ       | гусь.           |
| آتاقاز     | атаказѣ    | самецъ.         |
| آناقاز     | аняказѣ    | гусыня.         |
| آق قوش     | акѣкүшѣ    | лебедь.         |
| صوبر       | сүпрѣ      | глухарь.        |
| اوصن       | үсанѣ      | пешеря.         |
| قرا اوان   | караүсанѣ  | косачь.         |
| آغون       | агүүнѣ     | куропашка.      |
| چل         | циль       | рябчикъ.        |
| طورنه      | түрна      | журавль.        |
| اوکو       | үгю        | филинъ.         |



|        |         |           |
|--------|---------|-----------|
| اورناک | уртѣкѣ  | ушка.     |
| قوغی   | кугый   | тагара.   |
| چرلاق  | царлакѣ | мартышка. |
| کاوک   | кяукѣ   | кокушка.  |

## XIX.

## О насѣкомыхѣ.

|             |              |                  |
|-------------|--------------|------------------|
| حشرات       | хашрятѣ      | насѣкомое, гадѣ. |
| قورت        | куртѣ        | червь.           |
| بالقورت     | балкуртъ     | пчела            |
| بالاوص      | балаусѣ      | воскъ.           |
| چبن         | цибинѣ       | комарѣ.          |
| بالجرکای    | балѣцыргай   | } мошка          |
| صوقرجرکای   | сукурцыргай  |                  |
| بورجه       | бурця        | блоха.           |
| بت          | бетѣ         | вошь.            |
| سرکه        | сиркя        | гнида.           |
| اورمکچی     | урмякце      | паукѣ.           |
| اورماکچی او | урмякцеавѣ   | шенешы, паушина. |
| غورجی قورت  | тимурцекуртѣ | кузнечикѣ.       |
| چکورته      | цикуртка     | сверчѣокѣ.       |
| توزجکورتکه  | тузыцгуртка  | кобылка.         |
| قندله       | кандала      | клопѣ.           |
| قمرسغه      | кумурска     | муравей.         |
| جولجان      | цулцанд      | черви.           |



|              |                 |                    |
|--------------|-----------------|--------------------|
| قىي          | кыце            | глиста.            |
| رشته         | ришта           | волосашикъ.        |
| كوبه لاک     | кюблялакѣ       | мешлякъ, бабочка.  |
| انالک        | иняликѣ         | спрѣлка, стрекоза. |
| کړکاون کوکجه | кугаунѣ, кукуця | паушъ, оводъ.      |
| آربودن       | арбуунѣ         | шершень.           |
| جاغودن       | цагуунѣ         | сирока.            |
| بوکالک       | бугаллякѣ       | } змѣй.            |
| يلان         | иланѣ           |                    |
| آژدها        | аждага          | драконъ.           |
| کسارتکی      | кисартке        | ящерица.           |
| باغه         | бага            | лягушка.           |
| سولک         | сюлюкѣ          | пьявица.           |

## XV.

## Обѣ огородныхъ растѣніяхъ.

|            |               |                   |
|------------|---------------|-------------------|
| باغچه      | багца         | огородъ.          |
| اولن       | улянъ         | права.            |
| اورلوق     | урлукъ        | сѣмена.           |
| بوستان باغ | бустанѣ, багѣ | садъ.             |
| چيدان      | цятянѣ        | городьба, горожа. |
| قاصق       | касыкъ        | коль.             |
| توتل       | тутялѣ        | гряда.            |
| بارزه      | баразя        | борозда.          |



|                 |                |                   |
|-----------------|----------------|-------------------|
| لبلبل چکندر     | лялябеля       | свекла.           |
| بیاز صوعان      | біасъ суганъ   | лукъ.             |
| صرمزاق یوا      | сармысакъ, юва | чеснокъ.          |
| زردک کیشر       | зяртакъ        | морковь.          |
| शलغن            | шалганъ        | рѣпа.             |
| سویروشلغن       | сюирюшаланганъ | брюква.           |
| توروب قجی تورمه | торолъ         | рѣдька.           |
| خیار قیار       | кыяръ          | огурцы.           |
| قاون            | каунъ          | дыня.             |
| تربوص قربوز     | тарбусъ        | арбузъ.           |
| قباق            | кабакъ         | тыква.            |
| لوبیه بورچاق    | любиябурцакъ   | бобы.             |
| بورچاق          | бурцакъ        | горохъ.           |
| قن              | кынъ           | стручокъ.         |
| کل              | кюль           | цвѣшъ.            |
| ججک سچاک        | цицкъ          | цвѣшокъ.          |
| نه نه           | няня           | мяша.             |
| مارول           | марулъ         | салашъ.           |
| کوکنار          | кукнаръ        | макъ.             |
| قچتقان          | кыцытканъ      | кропива.          |
| رکن             | рякманъ        | рѣпей, рѣпейникъ. |
| اوتاو           | утаѡ           | осошъ.            |



## XXI.

О нивяной и луговой зелени.

ایکنلک қыра, игинлекъ пашня.

اریش арышъ

рожь.

اون онъ

мука

کره кюрба

отруби.

کیک киблкъ

мякина.

بوغداй бугдай

пшеница.

آشلق ашлыкъ

ячмень.

سلو сулу

овесь.

یارجا ярица

ярица.

صاباناش сабанъашъ

яровой хлѣбъ.

تاری тары

просо.

کتدر киндыръ

конопли.

یتن итинъ

ленъ.

جوباک џюблкъ

отрепье.

سویاک сюлкъ

костига, косприка.

یارما ярма

крупя.

کرچ крѣцъ

пшено.

کلتہ кюльта

снопъ.

پیشام бишамъ

суслонъ.

بوای бувакъ

горсть.



|         |           |               |
|---------|-----------|---------------|
| بیجان   | бицянѡ    | сѣно.         |
| موغول   | моголѡ    | копна.        |
| کبان    | кибянѡ    | сшогѡ, кладѡ. |
| آغایرق  | агайрыкѡ  | пырей.        |
| کورانک  | куряннѡ   | шумиха.       |
| صوت     | сүүтѡ     | осока.        |
| یومرجقه | ю.мүрүка  | язель.        |
| قلنبر   | калямбюрѡ | гвоздика.     |
| قنلق    | кынлакѡ   | хмѣль.        |
| کوجه    | куця      | кушья.        |
| تالقان  | талканѡ   | шолокно.      |
| صولات   | сүлатѡ    | салашѡ.       |

## XXII.

## О камняхъ и металлахъ.

|        |          |          |
|--------|----------|----------|
| تاش    | ташѡ     | камень.  |
| کریج   | кирбицѡ  | кирпичѡ. |
| بور    | бүрѡ     | мѣль.    |
| مرمر   | мяр.мярѡ | мраморѡ. |
| اوبه   | уба      | бѣлила.  |
| سرمه   | сюрмя    | сурнила. |
| اینکاک | инникѡ   | румяна.  |



|            |             |                     |
|------------|-------------|---------------------|
| قايراق     | кайракъ     | брусъ.              |
| چار        | царъ        | почило.             |
| ياقوت      | якутъ       | яхонть.             |
| زبرجد      | зюбдрзятъ   | изумрудъ.           |
| كوهر       | гавгаръ     | алмазъ.             |
| ينجو       | индзю       | жемчугъ.            |
| مونچاق     | мунцакъ     | бисеръ.             |
| مرجان      | марджанъ    | марджанъ, коральки. |
| لعل        | ляаль       | лалъ.               |
| فيروزه     | фирюзя      | фирюзя.             |
| شيشه       | шиша        | слюда.              |
| بولور شيشه | булуръ шиша | стекло.             |
| اوتلق تاش  | утлукъ ташъ | кремень.            |
| معدن       | мягданъ     | руда.               |
| آلتون      | алтунъ      | золото.             |
| كوش        | кюмюшъ      | серебро.            |
| كونه سو    | кюнясүвъ    | ршуть.              |
| باقر       | бакыръ      | мѣдь.               |
| بز         | нисъ        | зеленая мѣдь.       |
| توج        | түүзъ       | колокольная мѣдь.   |
| نر         | тимиръ      | жельзо.             |
| قورج       | курцъ       | укладъ.             |
| اق قورغاش  | акъкургашъ  | олово.              |



|             |              |                 |
|-------------|--------------|-----------------|
| چرشب        | гаршелѣ      | известѣ.        |
| مرورید      | мярваритѣ    | маргаритѣ.      |
| قره قورغاش  | кара кѹргашѣ | свинецѣ.        |
| آچی تاش     | аце ташѣ     | квасцы.         |
| کوک آچی تاش | кюкѣацеташѣ  | синій купоросѣ. |
| نشاطر       | нашатырѣ     | нашатырѣ.       |
| نارکوش      | наркѹмышѣ    | сулема.         |

## XXIII.

Обѣ именахѣ встрѣтающихся въ духовныхѣ книгахѣ.

|            |              |              |
|------------|--------------|--------------|
| الله تنکری | Алла, тангри | } Богъ.      |
| خدای       | Хюдай        |              |
| الہیت      | иллагіятѣ    | } Божество.  |
| تنکری لک   | тангрилыкѣ   |              |
| خدایلق     | ходайлыкѣ    |              |
| خدایجلق    | ходайцелыкѣ  | набожность.  |
| حضرت       | хазрятѣ      | Господь.     |
| عیسی       | айса         | Иисусъ.      |
| مسیح       | мясихѣ       | Христосъ.    |
| مسیحیہ     | мясихія      | Христїянинъ. |
| بنی الله   | бяниалла     | Сынъ Божїй.  |
| قوتقарغوچی | кѹткаргѹце   | Избавишель.  |
| روح قدسی   | рѹхѣкюдѹси   | Духъ святой. |



حضرت مریم *Хазратъ Ма-* Святая Марія.  
*ріамъ*

فرشته *фариштя* Ангелъ.]

شیطان دیو *шайтанъ, дію* дiяволъ.

جنی پری *джинни, лярн* духъ, геній.

ابلس *иблнсь* сатана.

عفریت زنگی *афритъ, зангн* духъ лѣсной.

الله تعالی *аллатаала* Всевышній.

بیچین *битинъ* домовой.

حواریون *хаваріонъ* Апостоль.

انجیل *индзиль* Евангеліе.

انجیلی *инзильте* Евангелисць.

پیغامبر *пейгамберъ* Пророкъ.

پیغمبر لک *пейгамберлыкъ* Пророчество.

مزامر *мизамиръ* псаломъ.

زبور *зѣбуръ* псалшырь.

توریت *тауритъ* вѣшхой завѣшь.

یانکه عهد *янга агедъ* новой завѣшь.

عزیز *газысь* Свяшый,

شهید *шагитъ* мученикъ.

حکایت *хикаятъ* исторія.

قصه *хысса* повѣсть.



|                                   |                    |
|-----------------------------------|--------------------|
| يوماق юмакѣ                       | сказка, баснь.     |
| لقب лякалѣ                        | пословица.         |
| تفسير тафсирѣ                     | толкованіе.        |
| روایت риваятѣ                     | преданіе.          |
| راوی раввы                        | писатель.          |
| اولیا авлія                       | угодникъ.          |
| زنا зина                          | блудъ.             |
| خطا хата                          | грѣхъ, беззаконіе. |
| حمد ثنا гамѣдусяна                | хвала.             |
| شكر шюкюрѣ                        | слава.             |
| تعبيه тагмія                      | крещеніе.          |
| مذهب мязгалѣ                      | секша.             |
| قربان курбанѣ                     | жертва.            |
| قربانلق курбанлыкѣ                | жертвоприношеніе.  |
| مذبح мясбихѣ                      | жертвенникъ.       |
| نيكبخت لك никбахтлыкѣ             | блаженство.        |
| آخرت ахератѣ                      | будущая жизнь.     |
| قيامت كوني кыяметѣ кюни           | Воскресеніе.       |
| حكم хюкюмѣ                        | судъ.              |
| اوچماق بيهشت уцмахѣ, би-<br>гиштѣ | рай.               |



|                                |                     |
|--------------------------------|---------------------|
| تامیخъ, дузяхъ адъ.            | тамыхъ, дузяхъ адъ. |
| عذاب газалъ                    | мѹка.               |
| شریعتъ шаріатъ                 | законъ.             |
| عهدъ агеда.                    | завѣшъ.             |
| واصیتъ васіятъ                 | обѣщаніе.           |
| شرطъ шартъ                     | договоръ.           |
| آنتъ антъ                      | клятва.             |
| فرمانъ бйорукъ, фар-повелѣніе. | манъ.               |
| دعا نمازъ дуга, намазъ         | молишва.            |
| بالبارو ялбару                 | прошеніе.           |
| جهدъ дзяатъ                    | пщаніе.             |
| اورازہ روزہ ӯраза, рӯзя        | посшъ, говѣніе.     |
| تختъ тахтъ                     | престоль.           |
| تاجъ тадазъ                    | вѣнецъ.             |
| قندیلъ кандиль                 | лампада.            |
| راحتъ ряхатъ                   | ошрада.             |
| کچی кацы                       | кресшъ.             |
| کورچاقъ курцакъ                | кукла, сшашуя.      |
| توبہ тавба                     | покаяніе.           |
| رخصتъ рѹхсатъ                  | позволѣніе.         |
| فیداکیلгыце                    | искупитель.         |



|          |                |                  |
|----------|----------------|------------------|
| سجدہ     | садзда         | поклоненіе.      |
| تسبیح    | тасбихъ        | чїошки.          |
| ثواب     | савалъ         | спасеніе.        |
| هلاک     | халякъ         | погибель.        |
| رافضی    | ряфязы         | ерешикъ.         |
| مرتد     | мюртядъ        | отступникъ.      |
| یازق     | кюнягъ, язукъ  | грѣхъ            |
| کناه کار | кюнягъкаръ     | грѣшникъ.        |
| ظالم     | залимъ         | злодѣй.          |
| دشمن     | дүшманъ        | врагъ.           |
| دوست     | дустъ          | другъ.           |
| صفت صورت | сифатъ, сюрятъ | образъ.          |
| پت       | лутъ           | идолъ.           |
| پت پرست  | лутпарастъ     | идолопоклонникъ. |
| طہارت    | тагаратъ       | омовеніе.        |
| سنت      | сюннатъ        | обрѣзаніе.       |
| حق بول   | хакъбулъ       | наемъ награда.   |
| ترتیب    | тартыл         | правило.         |
| کینکاش   | кингашъ        | совѣщъ.          |



## XXIV.

## О времени.

|            |             |                |
|------------|-------------|----------------|
| زمان       | заманѡ      | вѣкъ, время.   |
| وقت        | вакытѡ      | время.         |
| محل        | мяхяль      | пора.          |
| ياز        | язѡ         | весна.         |
| ياي        | яй          | лѣто:          |
| كوز        | кюзѡ        | осень.         |
| قش         | кышѡ        | зима.          |
| يل         | илѡ         | годѡ.          |
| يل تا اولك | илѡтавлукѡ  | цѣлой годѡ!    |
| ييلدرغي يل | билтургыилѡ | прошлой годѡ.  |
| بورناغي يل | бурнагыилѡ  | шретьяго году. |
| اوراق چاق  | уракцакѡ    | жашва.         |
| بچان چاق   | бицанцакѡ   | сѣнокось.      |
| بچانلك     | бицанлкѡ    |                |
| كون يارتي  | кюнъярты    | } полдень.     |
| ياريم كون  | ярымѡ кюнѡ  |                |
| توش        | тушѡ        | время обѣда.   |
| پشين       | бишинѡ      | — послѣ обѣда. |
| کيچ آخسام  | кичь ахшамѡ | вечерь.        |
| کيچکه ساله | кичка сала  | вечеромѡ.      |
| اينکیر     | иннырѡ      | } сумерки.     |
| شافق       | шафакѡ      |                |



|              |                |                     |
|--------------|----------------|---------------------|
| تون          | тiонъ          | ночь..              |
| ياريم تون    | яры.иѣтiонъ.   | полночь..           |
| كيجه         | киця.          | вчера..             |
| تانگه        | таннла.        | завтра..            |
| برسي كون     | берсугунъ.     | послѣзавтра.        |
| تانك         | таннѣ.         | утренняя заря..     |
| صباح         | сабахѣ.        | утро..              |
| ياروق روشن   | ярукѣ, рушанѣ. | свѣшъ..             |
| يوتي         | итте, юма.     | } недѣля.           |
| هفته         | авта.          |                     |
| شنبه         | шанбе.         | суббота.            |
| يکشنبه       | якѣшанбе.      | воскресенье..       |
| دوشنبه       | душанбе.       | понедѣльникъ..      |
| سه شنبه      | сигшанбе.      | вторникъ..          |
| چهارشنبه     | цагарѣшанбе.   | среда..             |
| پنجشنبه      | пянцшанбе.     | четвергъ..          |
| جمعه         | юмга, авиня.   | пятница.            |
| ايش كون      | ишѣкюнъ.       | рабочной день..     |
| بيرام        | байрамѣ.       | великой праздникъ.. |
| كون بويته    | кюнъбуйна.     | весь день.          |
| كون تاوكل    | кюнътавлюкѣ.   | сушки.              |
| بياغي        | белгы.         | давича.             |
| تونه دونه كي | туня, туняге.  | ономедни            |



|              |                |                 |
|--------------|----------------|-----------------|
| کیجہ کی کون  | кицягекюнъ     | вчерашняго дня. |
| ساعت         | саатъ          | часъ.           |
| دم           | дамъ           | минуша.         |
| دایم         | даимъ          | всегда.         |
| قچان         | кацанъ         | когда.          |
| بورون        | бурунъ         | прежде.         |
| ایلک ایلکاری | иликъ, илгаре  | напередъ.       |
| سونک         | суннъ          | послѣ.          |
| حالی یانگا   | алияина        | теперь.         |
| ملت          | миллятъ        | срокъ.          |
| واقعہ فرصت   | вахыга фурсатъ | случай.         |
| نوبت         | наубятъ        | череда.         |

## XXV.

О добродѣтеляхъ и порокахъ.

|              |                   |              |
|--------------|-------------------|--------------|
| بخشی عملک    | яхши амеллыкъ     | добродѣтель. |
| بخشی لی      | яхшеллыкъ         | благодѣяніе. |
| کرک          | кюрлюкъ           | бодрость.    |
| پهلوانلق     | пагланлыкъ        | храбрость.   |
| ایرک         | ирлыкъ            | мужество.    |
| پرہیزک       | паргислыкъ        | воздержаніе. |
| پرہیز کارچلک | паргиска рце-лыкъ | цѣломудріе.  |
| تنکلاملق     | тинналамак-лыкъ   | послушаніе.  |



|             |                      |             |
|-------------|----------------------|-------------|
| طاقت        | такатъ               | терпѣнїе.   |
| جهت کار جنگ | дзагаткарце-<br>лыкъ | шрудолюбіе. |
| غیب         | аилъ                 | порокъ.     |
| جبر لک      | дзаберлыкъ           | обида.      |

## XXVI.

## Имена означающія качества.

|       |         |                                          |
|-------|---------|------------------------------------------|
| آبگر  | абъкяръ | близкій къ смерти, по-<br>лумершвый.     |
| آبسه  | алса    | обжора.                                  |
| اوتہ  | утя     | сквозный, сквозь.                        |
| اونرو | утру    | вспрѣчный, навспрѣчу.                    |
| آج    | ацъ     | голодный                                 |
| آجی   | аце     | горькій, кислый.                         |
| اوجات | уцятъ   | { спорливый, неуступчи-<br>вой, упрямой. |
| اوجاش | уцашъ   |                                          |
| آخر   | ахеръ   | послѣдній, напоследокъ.                  |
| آحمق  | ахмакъ  | глупый, невѣжда.                         |
| آخشاں | ухшашъ  | подобный, похожій.                       |
| اخلاص | ихласъ  | искренній.                               |
| آدب   | адалъ   | учтивый.                                 |
| آدای  | адай    | нарочный, съ намѣренїя.                  |



|         |         |                      |
|---------|---------|----------------------|
| آزاد    | азадѣ   | свободный, вольный.  |
| ایزکو   | иску    | благій, добрый.      |
| آرزان   | арзанѣ  | дешевый.             |
| ارصر    | арсарѣ  | дикой.               |
| آریع    | аригѣ   | числой, безпорочной. |
| آرو     | ару     | изрядной.            |
| آری     | ары     | далѣе, за.           |
| اورته   | урта    | средній.             |
| اورتاق  | уртакѣ  | общій.               |
| ایرته   | ирта    | рано, ранній.        |
| ایرساک  | ирсякѣ  | похошливый.          |
| ایراق   | иракѣ   | дальній.             |
| ایرکه   | ирка    | нѣжный.              |
| ایرکن   | иркинѣ  | вольный, свободный.  |
| ایرملک  | ир.мякѣ | забавный.            |
| ایرامسو | ирямсу  | спѣсивой, гордой.    |
| ایرو    | иру     | шихой, шихо.         |
| آز      | азѣ     | мало.                |
| اوزون   | усунѣ   | долгій.              |
| اوزکا   | уська   | другій.              |
| آسان    | асанѣ   | легкій.              |
| آزاد    | асавѣ   | дикой, суровой.      |
| ایسی    | иссы    | горячій, жаркій.     |



|           |              |                        |
|-----------|--------------|------------------------|
| ایسکی     | искѣ         | вешхій.                |
| اشا       | аша          |                        |
| اشاعه     | ашага        | посторонній, въ сторо- |
|           |              | нѣ живущій.            |
| اشکاره    | ашкара       | явно, ясно.            |
| اشنا      | ашна         | знакомый.              |
| اشیق      | эшикѣ        | въ тѣни находящійся    |
|           |              | основательный.         |
| اصل       | асылѣ        | злый.                  |
| اوزال     | усаля        |                        |
| افضل      | авзаль       | превосходный.          |
| اق        | акѣ          | бѣлый.                 |
| اوکای     | укляй        |                        |
| ال        | алѣ          | алый.                  |
| الا       | ала          | пестрый.               |
| البته     | альбятта     | отъ часпи.             |
| الاشه     | алаща        | низкій.                |
| الوز      | алузѣ        | далекій.               |
| الن التین | алынѣ алтынѣ | передній.              |
| البونککا  | альюннга     | напрасный.             |
| اولغان    | ульганѣ      |                        |
| اولجه     | ульца        |                        |
| اولکان    | ульканѣ      |                        |



|        |             |                       |
|--------|-------------|-----------------------|
| اولوغ  | улугъ       | передній              |
| ایملک  | иликъ       |                       |
| آمان   | аманъ       | благополучный, здоро- |
|        |             | вый.                  |
| ایمانی | имахъ       | пріятный.             |
| آهسته  | агста       | тихій, внимательный   |
| آنکرا  | анкра       |                       |
| اونکای | уннай       | легкій, способный.    |
| اونککه | уннга       | иной                  |
| اونک   | уннъ        | правый.               |
| اینک   | иннъ        | самый.                |
| اول    | аува.       | вопервыхъ.            |
| اولیا  | аулія       | святой.               |
| اولای  | аулакъ      | уединенное мѣсто.     |
| ایرا   | айра        | наразно раздѣленный.  |
| ایاز   | аязъ        | ведренный, ясный.     |
| ایکام  | іямъ, икямъ | пріятный, веселый.    |
| بخیل   | бахилъ.     | скупый.               |
| برابر  | бераберъ    | равный.               |
| پارسا  | ларса       | благочесливый         |
| برهیز  | бярисъ      | воздержный.           |



|        |          |                       |
|--------|----------|-----------------------|
| باشقه  | башка    | иный.                 |
| باطل   | батыль   | суешный.              |
| باقى   | бакы     | вѣчный.               |
| پاک    | лакѣ     | чистый, непорочный.   |
| پهلوان | лагланѣ  | храбрый, сильный.     |
| باى    | бай      | богатый.              |
| بوتره  | бутря    | { всѣ.                |
| بتون   | бютунѣ   | пщешный.              |
| بوج    | буць     | прежній.              |
| بورو   | бурунѣ   | сѣрый.                |
| بوز    | бузѣ     | порожній              |
| بوش    | бушѣ     | экономистый.          |
| بخته   | бухта    | беременная.           |
| بوغاز  | бугасѣ   | удушливой.            |
| بوما   | бума     | поврежденный.         |
| برديک  | биртикѣ  | крѣпкій, неколкй.     |
| برج    | бирицѣ   | смущенный, печальный. |
| پريشان | паришанѣ | крѣпкій.              |
| بریک   | бирикѣ   | вмѣстѣ.               |
| برکا   | берга    | ближній.              |
| بری    | біри     | жалѣющй.              |
| پشمان  | лишманѣ  | крѣпкій.              |
| بیک    | бикѣ     |                       |



بیک *бікѣ*  
 تار *тарѣ*  
 تازا *таза*  
 تاز *тазѣ*  
 تعین *тагинѣ*  
 تاق *такѣ*  
 تاغر *тагырѣ*  
 تکبر *тякалберѣ*  
 تاشا *тамаша*  
 تام *тямамѣ*  
 تانک *таннѣ*  
 تانکسوق *таннсукѣ*  
 توبان *тубанѣ*  
 تورلук *турлюкѣ*  
 ترک *терикѣ*  
 توز *тузѣ*  
 توق *тукѣ*  
 توکاراک *тукарякѣ*  
 ترنگ *тираннѣ*  
 تیران *тиранѣ*  
 تیس *тисѣ*  
 تیسک *тигисѣ*  
 تینک *тиннѣ*  
 چابان *цабанѣ*

высокий.  
 узкій.  
 чистый.  
 плешивый.  
 подлинный, опредѣлен-  
 ный.  
 одинъ.  
 голый, безплодный.  
 гордый.  
 чудный.  
 всѣ.  
 { снранный, удивительный.  
 нижній.  
 различный.  
 живой.  
 прямой.  
 сыпый.  
 круглый.  
 { глубокий.  
 скорый.  
 ровный.  
 равный.  
 лѣнивый, неуроворный.



جامو дзадз

چارص царсѣ

چال цалѣ

جالا цала

جاله цалба

چابه цая

جولاق цюлакѣ

جومارت дзумартѣ

جونكفر цунгурѣ

جبار چور цюбарѣ

چير цыберѣ

چرگن циркинѣ

چيجان цижанѣ

چين цинѣ

چن цинѣ

حرام харамѣ

حيران хайранѣ

حاضر хазерѣ

حلال хялалѣ

حلم хилимѣ

خاصи хасѣ

волшебный.

свирѣпый.

сѣдый.

неисправный.

похабный.

упрямой, своенравной.

неисправенъ, недоспашо-  
ченъ.

щедрый.

глубокій ямю.

нестрый, рябой.

чиспый, субпильный.

скверный, гнусный.

разумный.

почный, справедливый.

рѣдкій.

скверный, нечиспый.

въ удивленіе приведенъ,  
восхищенъ.

топовый.

чиспый, закономъ поз-  
воленный.

кропкій, ласковый, при-  
вѣтливой.

добрый.

خرابات



|        |             |                             |
|--------|-------------|-----------------------------|
| خرابات | хярабатѣ    | невоздержнаго жишя.         |
| خود    | хурѣ        | презрѣнный.                 |
| خیرا   | хыйра       | лѣнивой, сумазбродный.      |
| خیلی   | хыйле       | довольно, много.            |
| خیر    | хаирѣ       | благій, добрый.             |
| دانه   | даня        | благоразумный.              |
| درست   | дурустѣ     | вѣрной, справедливой.       |
| توغری  | тугры       | прямый.                     |
| در بای | дурбае      | неповоротливой, невѣжливой. |
| دوری   | дурь атѣ    | гнѣдая лошадь.              |
| دوست   | дустѣ       | другъ.                      |
| طولا   | тула, тулуѣ | полный.                     |
| دونک   | дуннѣ       | жестокій, свирѣпый.         |
| دشوار  | дышварѣ     | бѣдственнѣй, опасный.       |
| دغز    | дыгызѣ      | тѣсный въ широтѣ.           |
| دغین   | дыгынѣ      | тѣсный въ пространствѣ.     |
| دلبه   | дилбѣ       | { глупый.                   |
| دلی    | дили        |                             |
| دلجم   | дильдзямѣ   | спокойный.                  |
| دنک    | дыннѣ       | крѣпкій, плоскій.           |
| دیک    | дыкѣ        | крупный.                    |
| دیوانه | диваня      | уродливой, блаженный.       |



راست *растѣ*  
 راضی *разы*  
 روا *рва*  
 رضا *риза*  
 زیبا *зиба*  
 زیراک *зирякѣ*  
 سرانجام *сярандзамѣ*  
 ساری *сары*  
 ساربع *сарыгѣ*  
 سکنه *сктя*  
 سای *сай*  
 سایل *саилѣ*  
 سوق *сукѣ*  
 سوفر *сукурѣ*  
 سول *сулѣ*  
 سولو *сулу*  
 سونک *сунѣ*  
 سوپرو *суйрю*  
 سیراک *сийрякѣ*  
 سیلتر *силтерѣ*  
 سیمیز *симизѣ*  
 شکیر *шяпкирѣ*  
 شاد *шадѣ*  
 شارق *шарякѣ*  
 شال *шалѣ*

правый, справедливый.  
 угодный.  
 возможный.  
 довольный.  
 презрядный.  
 поняшной, разумной.  
 умѣренный.  
 } желтый.  
 нечаянный.  
 мѣлкой, неглубокой.  
 веселый, пріятный.  
 воровашой.  
 слѣпой.  
 лѣвой.  
 красивой.  
 послѣ,  
 острый кеглемъ, кониче-  
 скій.  
 рѣдкій.  
 рѣдкій съпскою.  
 жирной.  
 близорукой.  
 веселый.  
 колкій.  
 разслабленный.



شوق шукѣ  
 شوغويعه шугуйма  
 شوم шумѣ  
 شريكъ шарикѣ  
 شلبقъ шилбыкѣ  
 شيمъ шимѣ  
 ششو шш.мшч.  
 شينكان шиннганѣ  
 صاده сада  
 صرن сранѣ  
 صاغ сагѣ  
 صاغاو сагавѣ  
 صاف сафѣ  
 صاق сакѣ  
 صالغن салкынѣ  
 صانكراو сангравѣ  
 صندراق сандракѣ  
 صاو саѣ  
 صوصاني сусаны  
 صوفي сүфы  
 صوم ссмѣ  
 صومدم сүмядамѣ  
 صتق сытыкѣ  
 ضايع занѣ

{ рѣзвой.

соучастный.  
повѣса.

глупый.  
уплый.

жидкій.  
легковѣрный.

скупой.  
здоровой.  
заика.

осторожный.  
холодный.  
глухій.

съ огня бредящій.  
презвой, здоровой.

благочестивой.

{ необдѣланной.

шдешный.



|        |          |                             |
|--------|----------|-----------------------------|
| طلاق   | тjлакѡ   | разведенный мужъ, или жена. |
| طول    | тулѡ     | вдовый.                     |
| ظالم   | залимѡ   | мучитель.                   |
| ظلم    | зулумѡ   | угнетающій.                 |
| عجائب  | -адзайлѡ | чудный.                     |
| عاجز   | -адзезѡ  | слабый.                     |
| عدل    | -адель   | праведный.                  |
| عزيز   | -азизѡ   | святой, почтенный.          |
| عشق    | -ашикѡ   | страстный, влюбленный.      |
| غرائب  | гараилѡ  | странной.                   |
| غرق    | гарыкѡ   | утопшій.                    |
| غرب    | гарилѡ   | бѣдный.                     |
| فروان  | фjраванѡ |                             |
| فقر    | факырѡ   | бѣдной.                     |
| قبات   | кабатѡ   | на двое, розно.             |
| قتبع   | катыгѡ   | твердый.                    |
| قرا    | кара     | черный.                     |
| قرانگه | карангѡ  | темный.                     |
| قرغه   | каргыжа  | спорливый.                  |
| قری    | кары     | старый.                     |
| قاشاق  | кашакѡ   | бѣлоглазой.                 |
| قاشه   | кашка    | лысой.                      |
| قات    | какѡ     | твердый.                    |
| قالاب  | каллапѡ  | плюшъ.                      |



قالن калынѣ  
 قو кувѣ  
 قبه куба  
 قوباق кубакѣ  
 قوروغ куругѣ  
 قوش кувышѣ  
 قوغوز кугусѣ  
 قونкр кункрѣ  
 قوي кунн  
 قيات кыйбатѣ  
 قزل кызылѣ  
 قسته кыска  
 قيلي кылый  
 قнкр кыннырѣ  
 قين кыинѣ  
 كتاب кябалѣ  
 كداй кидай  
 كريم кяримѣ  
 كرك кярлякѣ  
 كركچк кярцлякѣ  
 كافى кафн  
 ككرو кякрю

шолсшый  
 блѣдный.  
 бѣлоблѣдный.  
 грязь.  
 сухій.  
 пусшый, дуплешый.  
 пусшый.  
 краснорыжій.  
 гусшый.  
 дорогій.  
 красный.  
 короткій.  
 косый.  
 кривый, покланый.  
 шрудный.  
 жареный.  
 убогій.  
 щедрый, милосердый.  
 надобный.  
 искренній.  
 довольный.  
 закорютившійся.



کم *кямб*  
 کان *канб*  
 کوب *кюль*  
 کوبه *кюбя*  
 کر *кюрь*  
 کردک *кюрьтукб*  
 کوردکام *кюрькямб*  
 گرنک *кюряннб*  
 کوزه *кюзя*  
 کوزال *кюзаль*  
 کوک *кюкб*  
 کوشین *кюкшинб*  
 کویاز *кюязб*  
 کیچاو *кицьявб*  
 کیچی *кице*  
 کیسه *кися*  
 کینه *кинця*  
 کیانکلی *кіяннле*  
 کنت *кинятб*  
 لازم *лазымб*  
 لولی *лублы*  
 مجکای *мяцкяй*  
 محروم *мяхрумб*

мало, недоспапочно.  
 много, изобильно.  
 много.  
 выпуклый.  
 бодрый, храбрый.  
 глубокий снѣгъ, убродный,  
 красивый.  
 бурой.  
 скудобородой, малоборо-  
 дый.  
 изрядный.  
 синій.  
 подержаной, поношенной.  
 пріятной съ виду.  
 поздно.  
 малый.  
 поперечный.  
 самой малой,  
 бесплодный.  
 нечаянный.  
 должной.  
 лукавый.  
 ненасыпный.  
 лишенный.



|        |          |                           |
|--------|----------|---------------------------|
| مار    | марѣ     | плотный сложеніемъ.       |
| مرکان  | мярканѣ  | стрѣлецъ, охотникъ.       |
| مست    | мястѣ    | пьяный.                   |
| مشتاک  | мяштакѣ, | карло.                    |
| مشهور  | мяшгурь  | славный.                  |
| معلوم  | маглумѣ  | извѣстный.                |
| ممر    | мамирѣ   | изобильный.               |
| مانک   | маннѣ    | наступающій, наступающій. |
| منکفه  | маннка   | тугнивой.                 |
| منککو  | маннго   | вѣчный.                   |
| میب    | маилѣ    | калека.                   |
| مبارک  | любарякѣ | благословенный.           |
| مبتلا  | мултяла  | впадшій.                  |
| موجک   | муцка    | комолый.                  |
| مختاج  | мухтацѣ  | нужный.                   |
| مردار  | мурдарѣ  | скверный.                 |
| مورط   | муртѣ    | дряблый.                  |
| مشکل   | мюшкулъ  | горестный.                |
| موغ    | мугѣ     | шупый.                    |
| مکری   | мукри    | горбатый.                 |
| مول    | мулѣ     | довольный, великій.       |
| مولغام | мулгамѣ  | изобильный.               |
| مسکین  | мюскинѣ  |                           |
| واق    | вакѣ     | мѣлкій.                   |
| وافر   | вафирѣ   | изобильный.               |



|           |          |                          |
|-----------|----------|--------------------------|
| وفا       | вафа     | постоянный.              |
| هر        | гяръ     | всякій, каждый.          |
| هيبت      | гяйбятъ  | ужасный.                 |
| ياتاو     | ятавъ    | нежирный, щой.           |
| يات       | ятъ      | чужій.                   |
| بخش       | яхши     | хорошій.                 |
| يارلى     | ярлы     | скудный, нужный.         |
| ياش       | яшъ      | молодой, сырой.          |
| ياشرون    | яшрунъ   | тайный.                  |
| ياشيل     | яшилъ    | зеленый.                 |
| يقين      | якынъ    | ближній.                 |
| يلقاو     | ялкавъ   | соли неимѣющій, лѣнивый. |
| يلغان     | ялганъ   | ложный.                  |
| يلغوز     | ялгузъ   | одинъ.                   |
| يالانگياج | ялангацъ | нагій.                   |
| يالان     | яланъ    | безлѣсный.               |
| يالانك    | яланнъ   | босой, голый.            |
| يمان      | яманъ    | худый.                   |
| ياوز      | явузъ    | злый.                    |
| ياوغان    | явганъ   | поспный.                 |
| ياوق      | явукъ    | близкій.                 |
| يوت       | ютъ      | глошь.                   |
| يوخه      | юха      | шонкій въ шолшопу.       |
| يورغا     | юрга     | иноходный.               |
| يورلى     | юрлы     | попустому, напрасно.     |
| يولاش     | ювашъ    | смирный.                 |



یوقارو юкару  
 یوان юванъ  
 یجکه ицкя  
 یراق иракъ  
 یرانک иранъ  
 یلی илы  
 ылдам ильдамъ  
 ылан иланъ  
 ынкл инныль  
 ین قویں ий

верхній.  
 толстой въ окружности.  
 шонкій.  
 дальній.  
 рыжій.  
 теплый.  
 скорый.  
 льстивый.  
 легкій.  
 туслый.



ИЗДАНИЕ  
ПЕРВОЕ  
ИЗДАНИЕ  
ИЗДАНИЕ  
ИЗДАНИЕ  
ИЗДАНИЕ  
ИЗДАНИЕ  
ИЗДАНИЕ  
ИЗДАНИЕ

ИЗДАНИЕ  
ИЗДАНИЕ  
ИЗДАНИЕ  
ИЗДАНИЕ  
ИЗДАНИЕ  
ИЗДАНИЕ  
ИЗДАНИЕ  
ИЗДАНИЕ  
ИЗДАНИЕ

Stadtbibliothek  
München  
Bayerische











Tiganov, Iosif

Slova korennyja nužnějšija k svědeniju dlja obačenija tatar. jazyka

Petersburg 1801

4 L.as. 301 hc#Beibd.1

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10522436-1